

BORELIOZA LYME ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Elena MANOLE

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Elena Manole, e-mail: elena.manole@usmf.md

Cuvinte-cheie:

Borelioza Lyme, schimbările climatice, bolile transmise de căpușe.

Introducere. Borelioza Lyme este cea mai frecventă infecție transmisă de artropode atât pe continentul american, cât și în Europa. Bacteria responsabilă de boală – *Borrelia burgdorferi* – este transmisă omului exclusiv prin intermediul căpușelor din genul *Ixodes*, care pot induce atingeri cutanate, articulare, cardiace și ale sistemului nervos. În ultimile decenii, la nivel global se atestă o creștere semnificativă a numărului de îmbolnăviri prin boala Lyme.

Scopul. Lucrarea are drept scop cercetarea influenței modificărilor climatice asupra incidenței și prezentării clinice a boreliozei Lyme.

Material și metode. Au fost analizate sursele bibliografice din ultimii zece ani, utilizând motorul de căutare *Scopus, eLibrary, PubMed și Hinari*.

Rezultate. Studiile recente au demonstrat că prevalența globală prin boala Lyme a crescut cu 14,5%, iar țările Europei Centrale și de Vest, precum și Asiei de Est înregistrează cele mai înalte rate de îmbolnăviri. Aceeași tendință se urmărește în SUA și în Canada, unde, în ultimii 20 de ani, a fost notată dublarea cazurilor de borelioză Lyme. Agenția de protecție a mediului atribuie această creștere a ratei de îmbolnăviri în mare măsură schimbărilor climatice. Studiile oferă dovezi elocvente că schimbările climatice au contribuit la extinderea arealului căpușelor, acestea fiind întâlnite în zonele în care anterior nu supraviețuiau, crescând riscul potențial de apariție a bolii Lyme. Astfel, verile mai lungi și iernile mai blânde cresc ratele de supraviețuire, de creștere și de reproducere ale căpușelor, oferind oportunitate pentru contactul omului cu căpușa. În plus, schimbările climatice cresc gama, abundența și activitatea gazdelor – rozătoarelor, păsărilor și căprioarelor purtătoare de boală. Studiile epidemiologice din Republica Moldova au demonstrat prezența vectorului bolii Lyme – căpușele de specia *Ixodes ricinus* – pe întreg teritoriul țării, rata de infectare fiind în mediu de 48,5%. Probabilitatea infectării omului după contactul cu căpușa este direct corelată cu durata atașării acesteia de tegumente și constituie în medie 24-36 de ore. Boala Lyme se poate prezenta prin manifestări clinice precoce și tardive, markerul principal fiind eritemul migrator. Diagnosticul bolii presupune un tablou clinic compatibil și testare serologică în două etape, utilizând tehnicile imunoenzimatică și immunoblot. Depistată la timp, maladia este curabilă de cele mai multe ori prin administrare de antibiotice. Cazurile nediagnosticate la timp au un potențial de cronicizare și de sechele invalidante. Din considerentele lipsei unui vaccin, cea mai eficientă metodă de a evita îmbolnăvirea rămâne profilaxia cu utilizarea măsurilor ecologice și comportamental-umane: reducerea populației gazdelor și căpușelor, evitarea zonelor de habitat al căpușelor, utilizarea echipamentului protectiv și a repelenților, iar în cazul depistării căpușei – înlăturarea ei cât mai rapidă și utilizarea unei doze profilactice de antibiotic în circumstanțele unei atașări tegumentare mai îndelungate.

Concluzii. Modificările climatice au dus la extinderea zonelor de habitat al căpușelor și al gazdelor lor cu multiplicarea cazurilor de îmbolnăvire în populația umană. Profilaxia rămâne a fi cea mai eficientă metodă pentru evitarea bolii.